

WSPÓLNA KONWENCJA

bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi,

sporządzona w Wiedniu dnia 5 września 1997 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 5 września 1997 r. w Wiedniu została sporządzona Wspólna konwencja bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, w następującym brzmieniu:

Przekład

WSPÓLNA KONWENCJA

JOINT CONVENTION

bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi

ON THE SAFETY OF SPENT FUEL MANAGEMENT AND ON THE SAFETY OF RADIOACTIVE WASTE MANAGEMENT

PREAMBUŁA

PREAMBLE

Umawiające się Strony

The Contracting Parties

(i) uznając, że eksploatacja reaktorów jądrowych prowadzi do powstawania wypalonego paliwa

(i) Recognizing that the operation of nuclear reactors generates spent fuel and radioactive

- i odpadów promieniotwórczych, a także fakt, że również inne zastosowania technik jądrowych prowadzą do powstawania odpadów promieniotwórczych;
- (ii) uznając, że te same cele bezpieczeństwa odnoszą się zarówno do postępowania z wypalonym paliwem jądrowym, jak i do postępowania z odpadami promieniotwórczymi;
- (iii) potwierdzając wagę, jaką społeczność międzynarodowa przywiązuje do zagwarantowania — przez zaplanowanie i wdrożenie odpowiednich sposobów postępowania — bezpieczeństwa zarówno w odniesieniu do wypalonego paliwa jądrowego, jak i odpadów promieniotwórczych;
- (iv) uznając ważność informowania opinii publicznej o zagadnieniach dotyczących bezpieczeństwa postępowania z wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczymi;
- (v) pragnąc promować na całym świecie skuteczną kulturę bezpieczeństwa jądrowego;
- (vi) potwierdzając, że ostateczna odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczymi spoczywa na państwie;
- (vii) uznając, że określenie polityki w odniesieniu do cyklu paliwowego leży w gestii zainteresowanego państwa, przy czym niektóre państwa uznają wypalone paliwo za cenny surowiec, który może podlegać przerobowi, a inne decydują się na jego składowanie;
- (viii) uznając, że postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi, które są wyłączone spod niniejszej konwencji z uwagi na ich związek z programami wojskowymi lub obronnymi, powinno być zgodne z celami podanymi w niniejszej konwencji;
- (ix) potwierdzając znaczenie współpracy międzynarodowej dla umocnienia bezpieczeństwa postępowania z wypalonym paliwem jądrowym i z odpadami promieniotwórczymi przez funkcjonowanie umów dwu- i wielostronnych, a także przez niniejszą konwencję;
- (x) pamiętając o potrzebach krajów rozwijających się, a w szczególności krajów najmniej rozwiniętych, państw dokonujących transformacji gospodarczej, oraz o potrzebie ulepszenia istniejących rozwiązań, tak aby ułatwić tym państwom realizowanie ich praw i wypełnianie obowiązków przez niniejszą konwencję;
- (xi) w przekonaniu, że odpady promieniotwórcze — w takim stopniu, jaki jest zgodny z bezpiecznym postępowaniem z takimi materiałami — powinny być składowane w tym państwie, w którym powstały, a jednocześnie uznając, że w pewnych okolicznościach bezpieczne i efektywne postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi może być umocnione dzięki porozumieniom zawierany przez Umowę i innych państw, które są stronami niniejszej konwencji, że postępowanie z odpadami promieniotwórczymi, które są wyłączone spod niniejszej konwencji z uwagi na ich związek z programami wojskowymi lub obronnymi, powinno być zgodne z celami podanymi w niniejszej konwencji;
- waste and that other applications of nuclear technologies also generate radioactive waste;
- (ii) Recognizing that the same safety objectives apply both to spent fuel and radioactive waste management;
- (iii) Reaffirming the importance to the international community of ensuring that sound practices are planned and implemented for the safety of spent fuel and radioactive waste management;
- (iv) Recognizing the importance of informing the public on issues regarding the safety of spent fuel and radioactive waste management;
- (v) Desiring to promote an effective nuclear safety culture worldwide;
- (vi) Reaffirming that the ultimate responsibility for ensuring the safety of spent fuel and radioactive waste management rests with the State;
- (vii) Recognizing that the definition of a fuel cycle policy rests with the State, some States considering spent fuel as a valuable resource that may be reprocessed, others electing to dispose of it;
- (viii) Recognizing that spent fuel and radioactive waste excluded from the present Convention because they are within military or defence programmes should be managed in accordance with the objectives stated in this Convention;
- (ix) Affirming the importance of international co-operation in enhancing the safety of spent fuel and radioactive waste management through bilateral and multilateral mechanisms, and through this incentive Convention;
- (x) Mindful of the needs of developing countries, and in particular the least developed countries, and of States with economies in transition and of the need to facilitate existing mechanisms to assist in the fulfillment of their rights and obligations set out in this incentive Convention;
- (xi) Convinced that radioactive waste should, as far as is compatible with the safety of the management of such material, be disposed of in the State in which it was generated, whilst recognizing that, in certain circumstances, safe and efficient management of spent fuel and radioactive waste might be fostered through agreements among Contracting Parties to use facilities in one of them for the benefit of the

- wiające się Strony, a dotyczącym wykorzystania obiektów należących do jednej ze Stron na korzyść innej, zwłaszcza w przypadkach, gdy odpady powstały w wyniku prowadzonej wspólnie działalności;
- (xii) uznając, że każde państwo ma suwerenne prawo do wprowadzenia zakazu importu na swoje terytorium wypalonego paliwa i odpadów promieniotwórczych obcego pochodzenia;
- (xiii) mając na względzie Konwencję bezpieczeństwa jądrowego (1994), Konwencję o wczesnym powiadomianiu o awarii jądrowej (1986), Konwencję o pomocy w przypadku awarii jądrowej lub zagrożenia radiologicznego (1986), Konwencję o ochronie fizycznej materiałów jądrowych (1980), Konwencję o zapobieganiu zanieczyszczeniu mórz przez zatapianie odpadów i innych substancji, w wersji poprawionej (1994), oraz inne stosowne instrumenty międzynarodowe;
- (xiv) mając na względzie zasady zawarte w „Międzynarodowych Podstawowych Normach Ochrony przed Promieniowaniem Jonizującym oraz Bezpieczeństwa Źródeł Promieniowania” (MAEA, 1996) i Podstawowych Zasadach Bezpieczeństwa zatytułowanych „Zasady Postępowania z Odpadami Promieniotwórczymi” (MAEA, 1995) oraz w istniejących międzynarodowych normach odnoszących się do zapewnienia bezpieczeństwa w transporcie materiałów promieniotwórczych;
- (xv) przywołując rozdział 22 Agendy 21 Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o Środowisku i Rozwoju, przyjętej w Rio de Janeiro w 1992 r., który potwierdza zasadnicze znaczenie bezpiecznego dla ludzi i środowiska postępowania z odpadami promieniotwórczymi;
- (xvi) uznając, że pożądane jest wzmocnienie międzynarodowego systemu kontroli, przede wszystkim w odniesieniu do materiałów promieniotwórczych, zgodnie z postanowieniami artykułu 1 (3) Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych (1989);
- other Parties, particularly where waste originates from joint projects;
- (xii) Recognizing that any State has the right to ban import into its territory of foreign spent fuel and radioactive waste;
- (xiii) Keeping in mind the Convention on Nuclear Safety (1994), the Convention on Early Notification of a Nuclear Accident (1986), the Convention on Assistance in the Case of a Nuclear Accident or Radiological Emergency (1986), the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material (1980), the Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter as amended (1994) and other relevant international instruments;
- (xiv) Keeping in mind the principles contained in the interagency “International Basic Safety Standards for Protection against Ionizing Radiation and for the Safety of Radiation Sources” (1996), in the IAEA Safety Fundamentals entitled “The Principles of Radioactive Waste Management” (1995), and in the existing international standards relating to the safety of the transport of radioactive materials;
- (xv) Recalling Chapter 22 of Agenda 21 by the United Nations Conference on Environment and Development in Rio de Janeiro adopted in 1992, which reaffirms the paramount importance of the safe and environmentally sound management of radioactive waste;
- (xvi) Recognizing the desirability of strengthening the international control system applying specifically to radioactive materials as referred to in Article 1 (3) of the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal (1989);

uzgodniły, co następuje:

Have agreed as follows:

Rozdział 1

Chapter 1

Cele, definicje i zakres stosowania

Objectives, definitions and scope of application

Artykuł 1

Article 1

Cele

Objectives

Niniejsza konwencja ma na celu:

The objectives of this Convention are:

- (i) osiągnięcie i utrzymanie w skali światowej wysokiego poziomu bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi przez poprawę wykorzysta-
- (i) to achieve and maintain a high level of safety worldwide in spent fuel and radioactive waste management, through the enhancement of national measures and international co-

- nia środków krajowych oraz współpracy między-narodowej, w tym także — tam gdzie jest to uzasadnione — współpracy technicznej związanej z zagrożeniami bezpieczeństwa;
- (ii) zapewnienie, że na wszystkich etapach postępowania z wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi stworzono skuteczne środki zabezpieczeń przed zagrożeniami potencjalnymi, dzięki którym chroni się poszczególne osoby, społeczeństwo i środowisko przed szkodliwymi skutkami promieniowania jonizującego obecnie i w przyszłości, w sposób umożliwiający realizację potrzeb i aspiracji obecnej generacji bez naruszenia możliwości realizowania potrzeb i aspiracji przyszłych pokoleń;
- (iii) zapobieganie awariom pociągającym za sobą skutki radiologiczne oraz łagodzenie takich skutków, jeśli już powstały — na każdym etapie postępowania z wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi.
- operation, including where appropriate, safety-related technical co-operation;
- (ii) to ensure that during all stages of spent fuel and radioactive waste management there are effective defenses against potential hazards so that individuals, society and the environment are protected from harmful effects of ionizing radiation, now and in the future, in such a way that the needs and aspirations of the present generation are met without compromising the ability of future generations to meet their needs and aspirations;
- (iii) to prevent accidents with radiological consequences and to mitigate their consequences should they occur during any stage of spent fuel or radioactive waste management.

Artykuł 2

Article 2

Definicje

Definitions

W niniejszej konwencji określenie:

For the purposes of this Convention:

- (a) „zamknięcie” oznacza zakończenie prowadzenia wszelkich działań eksploatacyjnych w jakiś czas po umieszczeniu wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych w składowisku odpadów. Określenie to obejmuje również prace inżynierskie lub inne, których wykonanie jest konieczne do zapewnienia długoterminowego bezpieczeństwa obiektu;
- (b) „likwidacja” oznacza wszystkie działania prowadzące do zwolnienia obiektu jądrowego niebędącego składowiskiem odpadów promieniotwórczych spod dozoru jądrowego. Działania te obejmują procesy dekontaminacji i demontażu;
- (c) „usuwanie” oznacza planowane i kontrolowane odprowadzanie do środowiska — w ramach legalnego działania i w ilościach nieprzekraczających ograniczeń nałożonych przez organ nadzorujący — ciekłych i gazowych substancji promieniotwórczych, pochodzących z normalnej eksploatacji obiektów objętych dozorem;
- (d) „składowanie” oznacza złożenie wypalonego paliwa jądrowego lub odpadów promieniotwórczych w odpowiednim obiekcie, bez zamiaru ich ponownego wydobywania;
- (e) „zezwoleństwo” oznacza wszelkie upoważnienia, pozwolenia lub certyfikaty wydane przez organ nadzorujący na prowadzenie działalności związanej z postępowaniem z wypalonym paliwem jądrowym lub odpadami promieniotwórczymi;
- (f) „obiekt jądrowy” oznacza cywilny obiekt i należący do niego teren, budynki i wyposażenie, gdzie materiały promieniotwórcze są produkowane, przetwarzane, wykorzystywane, prze-
- (a) „closure” means the completion of all operations at some time after the emplacement of spent fuel or radioactive waste in a disposal facility. This includes the final engineering or other work required to bring the facility to a condition that will be safe in the long term;
- (b) „decommissioning” means all steps leading to the release of a nuclear facility, other than a disposal facility, from regulatory control. These steps include the processes of decontamination and dismantling;
- (c) „discharges” means planned and controlled releases into the environment, as a legitimate practice, within limits authorized by the regulatory body, of liquid or gaseous radioactive materials that originate from regulated nuclear facilities during normal operation;
- (d) „disposal” means the emplacement of spent fuel or radioactive waste in an appropriate facility without the intention of retrieval;
- (e) „licence” means any authorization, permission or certification granted by a regulatory body to carry out any activity related to management of spent fuel or of radioactive waste;
- (f) „nuclear facility” means a civilian facility and its associated land, buildings and equipment in which radioactive materials are produced, processed, used, handled, stored or disposed of

- mieszczane, przechowywane lub składowane na skalę wymagającą uwzględnienia aspektów bezpieczeństwa;
- (g) „czas eksploatacji” oznacza okres, w którym obiekt służący do postępowania z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi jest wykorzystywany zgodnie z jego przeznaczeniem. W przypadku składowiska okres ten rozpoczyna się od chwili pierwszego złożenia wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych w obiekcie, a kończy się w chwili zamknięcia obiektu;
- (h) „odpady promieniotwórcze” oznacza materiały promieniotwórcze w postaci gazowej, ciekłej lub stałej, dla których nie przewiduje się dalszego wykorzystywania przez Umawiającą się Stronę — a także przez osobę fizyczną lub prawną, której decyzję Umawiająca się Strona akceptuje — i które jako odpady promieniotwórcze podlegają kontroli organu nadzorującego w ramach krajowego systemu prawnego Umawiającej się Strony;
- (i) „postępowanie z odpadami promieniotwórczymi” oznacza wszelkie działania, włącznie z likwidacją obiektów, które są związane z przetwarzaniem wstępnym, przetwarzaniem, przechowywaniem lub składowaniem odpadów promieniotwórczych z pominięciem transportu poza terenem obiektu. Określenie to może też obejmować usuwanie;
- (j) „obiekt służący postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi” oznacza każdy zakład lub obiekt, którego głównym celem jest postępowanie z odpadami promieniotwórczymi; określenie to obejmuje obiekt jądrowy będący na etapie likwidacji tylko w tych przypadkach, kiedy Umawiająca się Strona zadeklaruje go jako obiekt służący postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi;
- (k) „organ nadzorujący” oznacza każdy organ lub organy, które Umawiająca się Strona uprawniała do sprawowania nadzoru nad wszelkimi aspektami zapewnienia bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym lub z odpadami promieniotwórczymi, włącznie z wydawaniem zezwoleń;
- (l) „przerób” oznacza proces lub działanie zmierzające do wydobycia izotopów promieniotwórczych z wypalonego paliwa jądrowego w celu ich dalszego wykorzystania;
- (m) „źródło zamknięte” oznacza materiał promieniotwórczy, który jest na stałe zamknięty w kapsule lub jest trwale związany w postaci ciała stałego, z wyłączeniem reaktorowych elementów paliwowych;
- (n) „wypalone paliwo” oznacza paliwo jądrowe, które zostało napromieniowane w rdzeniu reaktora oraz na stałe usunięte z rdzenia;
- (o) „postępowanie z wypalonym paliwem” oznacza wszelkie działania związane z przemieszczaniem
- on such a scale that consideration of safety is required;
- (g) “operating lifetime” means the period during which a spent fuel or a radioactive waste management facility is used for its intended purpose. In the case of a disposal facility, the period begins when spent fuel or radioactive waste is first emplaced in the facility and ends upon closure of the facility;
- (h) “radioactive waste” means radioactive material in gaseous, liquid or solid form for which no further use is foreseen by the Contracting Party or by a natural or legal person whose decision is accepted by the Contracting Party, and which is controlled as radioactive waste by a regulatory body under the legislative and regulatory framework of the Contracting Party;
- (i) “radioactive waste management” means all activities, including decommissioning activities, that relate to the handling, pretreatment, treatment, conditioning, storage, or disposal of radioactive waste, excluding off-site transportation. It may also involve discharges;
- (j) “radioactive waste management facility” means any facility or installation the primary purpose of which is radioactive waste management, including a nuclear facility in the process of being decommissioned only if it is designated by the Contracting Party as a radioactive waste management facility;
- (k) “regulatory body” means any body or bodies given the legal authority by the Contracting Party to regulate any aspect of the safety of spent fuel or radioactive waste management including the granting of licences;
- (l) “reprocessing” means a process or operation, the purpose of which is to extract radioactive isotopes from spent fuel for further use;
- (m) “sealed source” means radioactive material that is permanently sealed in a capsule or closely bonded and in a solid form, excluding reactor fuel elements;
- (n) “spent fuel” means nuclear fuel that has been irradiated in and permanently removed from a reactor core;
- (o) “spent fuel management” means all activities that relate to the handling or storage of spent

- lub przechowywaniem wypalonego paliwa, z wyłączeniem transportu poza terenem obiektu. Określenie to może też obejmować usuwanie;
- (p) „obiekt służący postępowaniu z wypalonym paliwem” oznacza każdy obiekt lub instalację, których głównym celem jest postępowanie z wypalonym paliwem;
- (q) „państwo przeznaczenia” oznacza państwo, do którego planowany jest lub następuje ruch transgraniczny wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych;
- (r) „państwo pochodzenia” oznacza państwo, z którego planowane jest lub następuje rozpoczęcie transgranicznego ruchu wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych;
- (s) „państwo tranzytowe” oznacza każde państwo inne niż państwo pochodzenia i państwo przeznaczenia, przez którego terytorium planowany jest lub następuje ruch transgraniczny wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych;
- (t) „przechowywanie” oznacza magazynowanie wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych w obiekcie do tego przeznaczonym, z zamiarem jego ponownego wydobycia;
- (u) „ruch transgraniczny” oznacza każdy transport wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych z państwa pochodzenia do państwa przeznaczenia.
- fuel, excluding off-site transportation. It may also involve discharges;
- (p) “spent fuel management facility” means any facility or installation the primary purpose of which is spent fuel management;
- (q) “State of destination” means a State to which a transboundary movement is planned or takes place;
- (r) “State of origin” means a State from which a transboundary movement is planned to be initiated or is initiated;
- (s) “State of transit” means any State, other than a State of origin or a State of destination, through whose territory a transboundary movement is planned or takes place;
- (t) “storage” means the holding of spent fuel or of radioactive waste in a facility that provides for its containment, with the intention of retrieval;
- (u) “transboundary movement” means any shipment of spent fuel or of radioactive waste from a State of origin to a State of destination.

Artykuł 3

Zakres zastosowania

1. Niniejsza konwencja ma zastosowanie do bezpieczeństwa postępowania z wypalonym paliwem z eksploatacji cywilnych reaktorów jądrowych. Wypalone paliwo znajdujące się w zakładach przerobu paliwa w ramach procesów jego przerobu nie jest objęte zakresem tej konwencji, chyba że Umawiająca się Strona zadeklaruje, że przerób stanowi część postępowania z wypalonym paliwem.

2. Niniejsza konwencja ma również zastosowanie do bezpieczeństwa postępowania z odpadami promieniotwórczymi, jeśli odpady te powstały w wyniku zastosowań cywilnych. Jednak konwencja nie ma zastosowania do odpadów zawierających wyłącznie naturalnie występujące substancje promieniotwórcze i nie pochodzących z jądrowego cyklu paliwowego, chyba że materiał ten jest wyłączony z użytkowania źródłem zamkniętym lub w związku z niniejszą konwencją został zadeklarowany przez Umawiającą się Stronę jako odpady promieniotwórcze.

3. Niniejsza konwencja nie ma zastosowania do bezpieczeństwa postępowania z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi, które powstały w ramach programów wojskowych lub obronnych, chyba że materiały te w związku z niniejszą konwencją zostały zadeklarowane przez Umawiającą się Stronę

Article 3

Scope of application

1. This Convention shall apply to the safety of spent fuel management when the spent fuel results from the operation of civilian nuclear reactors. Spent fuel held at reprocessing facilities as part of a reprocessing activity is not covered in the scope of this Convention unless the Contracting Party declares reprocessing to be part of spent fuel management.

2. This Convention shall also apply to the safety of radioactive waste management when the radioactive waste results from civilian applications. However, this Convention shall not apply to waste that contains only naturally occurring radioactive materials and that does not originate from the nuclear fuel cycle, unless it constitutes a disused sealed source or it is declared as radioactive waste for the purposes of this Convention by the Contracting Party.

3. This Convention shall not apply to the safety of management of spent fuel or radioactive waste within military or defence programmes, unless declared as spent fuel or radioactive waste for the purposes of this Convention by the Contracting Party. However, this Convention shall apply to the safety of management of

jako wypalone paliwo lub odpady promieniotwórcze. Jednak niniejsza konwencja ma zastosowanie do bezpieczeństwa postępowania z wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczymi, które powstały w ramach programów wojskowych lub obronnych, jeżeli i kiedy materiały takie są na stałe przekazywane w zarząd wyłącznie cywilnych programów i podlegają postępowaniu w ich ramach.

4. Niniejsza konwencja ma również zastosowanie do usuwania substancji promieniotwórczych do środowiska, zgodnie z postanowieniami artykułów 4, 7, 11, 14, 24 i 26.

Rozdział 2

Bezpieczeństwo w postępowaniu z wypalonym paliwem

Artykuł 4

Ogólne wymogi bezpieczeństwa

Każda z Umawiających się Stron podejmie odpowiednie działania, aby na wszystkich etapach postępowania z wypalonym paliwem odpowiednio chronić poszczególnych ludzi, społeczeństwo i środowisko przed zagrożeniami radiologicznymi.

W tym celu każda z Umawiających się Stron podejmie odpowiednie działania, aby:

- (i) zapewnić należyte uwzględnienie krytyczności i odprowadzania ciepła wytwarzanego podczas postępowania z wypalonym paliwem;
- (ii) zapewnić, że wytwarzanie odpadów promieniotwórczych w związku z postępowaniem z wypalonym paliwem będzie utrzymywane na możliwie najniższym poziomie, zgodnym z rodzajem przyjętego cyklu paliwowego;
- (iii) uwzględnić wzajemne zależności pomiędzy różnymi etapami w procesie postępowania z wypalonym paliwem;
- (iv) wprowadzić skuteczną ochronę poszczególnych osób, społeczeństwa i środowiska przez określenie na szczeblu krajowym odpowiednich metod ochrony zatwierdzonych przez organ nadzorujący, w ramach prawa krajowego uwzględniającego w należyłym stopniu międzynarodowo uznawane kryteria i normy;
- (v) uwzględnić zagrożenia biologiczne, chemiczne i inne, które mogą się wiązać z postępowaniem z wypalonym paliwem;
- (vi) dążyć do uniknięcia działań mających na przyszłe pokolenia wpływ, który byłby poważniejszy niż ten dozwolony w odniesieniu do generacji obecnej;
- (vii) dążyć do ograniczenia zbędnych obciążeń dla przyszłych pokoleń.

spent fuel and radioactive waste from military or defence programmes if and when such materials are transferred permanently to and managed within exclusively civilian programmes.

4. This Convention shall also apply to discharges as provided for in Articles 4, 7, 11, 14, 24 and 26.

Chapter 2

Safety of spent fuel management

Article 4

General safety requirements

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that at all stages of spent fuel management, individuals, society and the environment are adequately protected against radiological hazards.

In so doing, each Contracting Party shall take the appropriate steps to:

- (i) ensure that criticality and removal of residual heat generated during spent fuel management are adequately addressed;
- (ii) ensure that the generation of radioactive waste associated with spent fuel management is kept to the minimum practicable, consistent with the type of fuel cycle policy adopted;
- (iii) take into account interdependencies among the different steps in spent fuel management;
- (iv) provide for effective protection of individuals, society and the environment, by applying at the national level suitable protective methods as approved by the regulatory body, in the framework of its national legislation which has due regard to internationally endorsed criteria and standards;
- (v) take into account the biological, chemical and other hazards that may be associated with spent fuel management;
- (vi) strive to avoid actions that impose reasonably predictable impacts on future generations greater than those permitted for the current generation;
- (vii) aim to avoid imposing undue burdens on future generations.

Artykuł 5

Istniejące obiekty

Każda z Umawiających się Stron podejmie odpowiednie działania dla zapewnienia dokonania przeglądu wszelkich obiektów służących postępowaniu z wypalonym paliwem, które istnieją w chwili, gdy niniejsza konwencja zacznie obowiązywać daną Umawiającą się Stronę, zapewniając przy tym, jeśli jest to konieczne, wprowadzenie wszelkich rozsądnie i praktycznie możliwych ulepszeń zwiększających bezpieczeństwo takiego obiektu.

Artykuł 6

Lokalizacja proponowanych obiektów

1. Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania, w celu zapewnienia opracowania i wdrożenia odpowiednich procedur dla proponowanego obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem, do:

- (i) oceny wszystkich istotnych związanych z lokalizacją czynników, które mogą wpływać na bezpieczeństwo obiektu w całym okresie jego eksploatacji;
- (ii) oceny prawdopodobnego wpływu takiego obiektu na bezpieczeństwo poszczególnych osób, społeczeństwa i środowiska;
- (iii) udostępnienia opinii społecznej informacji dotyczących bezpieczeństwa takiego obiektu;
- (iv) konsultowania się z Umawiającymi się Stronami sąsiadującymi z takim obiektem, o ile prawdopodobne jest, że mogą one odczuwać skutki istnienia tego obiektu, oraz do przedkładania im na życzenie takich ogólnych danych odnoszących się do planowanego obiektu, które konieczne są do dokonania ich własnej oceny możliwego wpływu planowanego obiektu na bezpieczeństwo ich terytorium.

2. W związku z tym każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że takie obiekty nie będą prowadzić do skutków niemożliwych do zaakceptowania przez inne Umawiające się Strony, lokalizując obiekty zgodnie z ogólnymi wymogami bezpieczeństwa z artykułu 4.

Artykuł 7

Projektowanie i budowa obiektów

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że:

- (i) projekt i budowa obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem będą uwzględniać odpowiednie środki ograniczające radiologiczny wpływ obiektu na poszczególne osoby, społeczeństwo i środowisko, włącznie ze skutkami usuwania lub niekontrolowanego uwalniania substancji promieniotwórczych;

Article 5

Existing facilities

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to review the safety of any spent fuel management facility existing at the time the Convention enters into force for that Contracting Party and to ensure that, if necessary, all reasonably practicable improvements are made to upgrade the safety of such a facility.

Article 6

Sting of proposed facilities

1. Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that procedures are established and implemented for a proposed spent fuel management facility:

- (i) to evaluate all relevant site-related factors likely to affect the safety of such a facility during its operating lifetime;
- (ii) to evaluate the likely safety impact of such a facility on individuals, society and the environment;
- (iii) to make information on the safety of such a facility available to members of the public;
- (iv) to consult Contracting Parties in the vicinity of such a facility, insofar as they are likely to be affected by that facility, and provide them, upon their request, with general data relating to the facility to enable them to evaluate the likely safety impact of the facility upon their territory.

2. In so doing, each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that such facilities shall not have unacceptable effects on other Contracting Parties by being sited in accordance with the general safety requirements of Article 4.

Article 7

Design and construction of facilities

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that:

- (i) the design and construction of a spent fuel management facility provide for suitable measures to limit possible radiological impacts on individuals, society and the environment, including those from discharges or uncontrolled releases;

(ii) na etapie projektowania uwzględniono plany koncepcyjne i, w miarę potrzeby, rozwiązania techniczne dotyczące likwidacji obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem; (iii) technologie wykorzystane podczas projektowania i budowy obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem będą wspierane doświadczeniem, badaniami lub analizami.	(ii) at the design stage, conceptual plans and, as necessary, technical provisions for the decommissioning of a spent fuel management facility are taken into account; (iii) the technologies incorporated in the design and construction of a spent fuel management facility are supported by experience, testing or analysis.

Artykuł 8**Article 8****Ocena bezpieczeństwa obiektów****Assessment of safety of facilities**

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że:

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that:

(i) przed przystąpieniem do budowy obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem przeprowadzono systematyczną ocenę bezpieczeństwa oraz ocenę wzajemnego oddziaływania ze środowiskiem, odpowiednio do zagrożenia, jakie przedstawia obiekt, i odnoszące się do całego okresu jego eksploatacji; (ii) przed przystąpieniem do eksploatacji obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem wykonano uaktualnione i szczegółowe wersje oceny bezpieczeństwa obiektu i oceny wzajemnego oddziaływania ze środowiskiem we wszystkich przypadkach, w których uznano to za konieczne dla uzupełnienia ocen, o których mowa w punkcie (i).	(i) before construction of a spent fuel management facility, a systematic safety assessment and an environmental assessment appropriate to the hazard presented by the facility and covering its operating lifetime shall be carried out; (ii) before the operation of a spent fuel management facility, updated and detailed versions of the safety assessment and of the environmental assessment shall be prepared when deemed necessary to complement the assessments referred to in paragraph (i).

Artykuł 9**Article 9****Eksploatacja obiektów****Operation of facilities**

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że:

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that:

(i) zezwolenie na eksploatację obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem będzie opierać się na odpowiednich ocenach, o jakich mowa w artykule 8, i będzie udzielone pod warunkiem zrealizowania programu uruchomienia obiektu, który wykaże, że obiekt będzie zbudowany zgodnie z projektem i będzie spełniać wymagania bezpieczeństwa; (ii) warunki i ograniczenia eksploatacyjne, określone na podstawie testów, doświadczenia eksploatacyjnego i ocen, o których mowa w artykule 8, zostały zdefiniowane i w razie potrzeby będą poprawiane; (iii) eksploatacja, konserwacja, monitorowanie, kontrole i badania obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem będą prowadzone zgodnie z ustanowionymi procedurami; (iv) przez cały czas eksploatacji obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem dostępne będzie wsparcie inżynierskie i techniczne we wszelkich dziedzinach związanych z bezpieczeństwem;	(i) the licence to operate a spent fuel management facility is based upon appropriate assessments as specified in Article 8 and is conditional on the completion of a commissioning programme demonstrating that the facility, as constructed, is consistent with design and safety requirements; (ii) operational limits and conditions derived from tests, operational experience and the assessments, as specified in Article 8, are defined and revised as necessary; (iii) operation, maintenance, monitoring, inspection and testing of a spent fuel management facility are conducted in accordance with established procedures; (iv) engineering and technical support in all safety-related fields are available throughout the operating lifetime of a spent fuel management facility;

(v) posiadacz zezwolenia informuje we właściwym czasie organ nadzorujący o wszelkich zdarzeniach istotnych dla bezpieczeństwa; (vi) ustanowiono programy służące do gromadzenia i analizowania odpowiednich doświadczeń eksploatacyjnych, a na podstawie ich wyników, tam gdzie jest to uzasadnione, podejmowane są właściwe działania; (vii) przygotowane i w miarę potrzeb aktualizowane plany likwidacji obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem są — z wykorzystaniem informacji uzyskanych podczas eksploatacji obiektu — poddawane przeglądowi i ocenom organu nadzorującego.	(v) incidents significant to safety are reported in a timely manner by the holder of the licence to the regulatory body; (vi) programmes to collect and analyse relevant operating experience are established and that the results are acted upon, where appropriate; (vii) decommissioning plans for a spent fuel management facility are prepared and updated, as necessary, using information obtained during the operating lifetime of that facility, and are reviewed by the regulatory body.

Artykuł 10

Article 10

Składowanie wypalonego paliwa**Disposal of spent fuel**

Jeżeli w ramach własnego prawa któraś z Umawiających się Stron przeznaczyła wypalone paliwo do składowania, to składowanie go odbywa się zgodnie z zobowiązaniami podanymi w rozdziale 3, odnoszącymi się do składowania odpadów promieniotwórczych.

If, pursuant to its own legislative and regulatory framework, a Contracting Party has designated spent fuel for disposal, the disposal of such spent fuel shall be in accordance with the obligations of Chapter 3 relating to the disposal or radioactive waste.

Rozdział 3

Chapter 3

Bezpieczeństwo w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi**Safety of radioactive waste management**

Artykuł 11

Article 11

Ogólne wymagania bezpieczeństwa**General safety requirements**

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że na wszystkich etapach procesu postępowania z odpadami promieniotwórczymi odpowiednio chroni się poszczególnych ludzi, społeczeństwo i środowisko przed zagrożeniami radiologicznymi i innymi.

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that at all stages of radioactive waste management individuals, society and the environment are adequately protected against radiological and other hazards.

W związku z tym każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania, aby:

In so doing, each Contracting Party shall take the appropriate steps to:

(i) zapewnić należyte uwzględnienie krytyczności i odprowadzania ciepła wytwarzanego podczas postępowania z odpadami promieniotwórczymi; (ii) zapewnić, że powstawanie odpadów promieniotwórczych było utrzymywane na możliwie najniższym poziomie; (iii) uwzględnić wzajemne zależności występujące między różnymi etapami procesu postępowania z odpadami promieniotwórczymi; (iv) wprowadzić skuteczną ochronę poszczególnych osób, społeczeństwa i środowiska przez określenie na szczeblu krajowym odpowiednich metod ochrony zatwierdzonych przez organ nadzorujący, w ramach prawa krajowego uwzględniającego w należyтым stopniu międzynarodowo uznawane kryteria i normy; (v) uwzględnić zagrożenia biologiczne, chemiczne i inne, które mogą się wiązać z postępowaniem z odpadami promieniotwórczymi;	(i) ensure that criticality and removal of residual heat generated during radioactive waste management are adequately addressed; (ii) ensure that the generation of radioactive waste is kept to the minimum practicable; (iii) take into account interdependencies among the different steps in radioactive waste management; (iv) provide for effective protection of individuals, society and the environment, by applying at the national level suitable protective methods as approved by the regulatory body, in the framework of its national legislation which has due regard to internationally endorsed criteria and standards; (v) take into account the biological, chemical and other hazards that may be associated with radioactive waste management;

- (vi) dążyć do uniknięcia działań mających na przyszłe pokolenia wpływ, który byłby poważniejszy niż ten dozwolony w odniesieniu do generacji obecnej;
- (vii) dążyć do ograniczenia zbędnych obciążeń dla przyszłych pokoleń.

Artykuł 12

Istniejące obiekty i dotychczasowa praktyka

Każda z Umawiających się Stron podejmie w odpowiednim czasie właściwe działania dla dokonania przeglądu:

- (i) bezpieczeństwa każdego obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, który istnieje w chwili, gdy niniejsza konwencja zaczyna obowiązywać tę Umawiającą się Stronę, oraz dla zapewnienia, że w miarę konieczności zostaną dokonane wszelkie praktycznie możliwe ulepszenia, które zwiększają bezpieczeństwo takiego obiektu;
- (ii) wyników dotychczasowej praktyki w celu stwierdzenia, czy potrzebne jest podjęcie jakichś działań interwencyjnych z uwagi na ochronę przed promieniowaniem, pamiętając o tym, że zredukowanie szkodliwych skutków wynikające ze zmniejszenia dawki powinno uzasadnić szkody i koszty (z uwzględnieniem kosztów społecznych) wynikające z faktu podjęcia takich działań.

Artykuł 13

Lokalizacja proponowanych obiektów

1. Każda z Umawiających się Stron w odniesieniu do proponowanego obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że ustanowiono i wprowadzono w życie odpowiednie procedury służące do:

- (i) oceny wszystkich związanych z lokalizacją czynników, które mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo takiego obiektu w całym okresie jego eksploatacji, oraz w przypadku obiektu służącego do składowania — po jego zamknięciu;
- (ii) oceny prawdopodobnego wpływu takiego obiektu na bezpieczeństwo z punktu widzenia poszczególnych osób, społeczeństwa i środowiska, z uwzględnieniem możliwych zmian warunków na terenie obiektu służącego do składowania po jego zamknięciu;
- (iii) przekazywania opinii publicznej informacji dotyczących bezpieczeństwa takiego obiektu;
- (iv) konsultowania się z Umawiającymi się Stronami sąsiadującymi z takim obiektem, o ile prawdopodobne jest, że mogą one odczuwać skutki istnienia tego obiektu, oraz do przedkładania im, na życzenie, takich ogólnych danych odnoszących się do planowanego obiektu, które konieczne są do

- (vi) strive to avoid actions that impose reasonably predictable impacts on future generations greater than those permitted for the current generation;
- (vii) aim to avoid imposing undue burdens on future generations.

Article 12

Existing facilities and past practices

Each Contracting Party shall in due course take the appropriate steps to review:

- (i) the safety of any radioactive waste management facility existing at the time the Convention enters into force for that Contracting Party and to ensure that, if necessary, all reasonably practicable improvements are made to upgrade the safety of such a facility;
- (ii) the results of past practices in order to determine whether any intervention is needed for reasons of radiation protection bearing in mind that the reduction in detriment resulting from the reduction in dose should be sufficient to justify the harm and the costs, including the social costs, of the intervention.

Article 13

Siting of proposed facilities

1. Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that procedures are established and implemented for a proposed radioactive waste management facility:

- (i) to evaluate all relevant site-related factors likely to affect the safety of such a facility during its operating lifetime as well as that of a disposal facility after closure;
- (ii) to evaluate the likely safety impact of such a facility on individuals, society and the environment, taking into account possible evolution of the site conditions of disposal facilities after closure;
- (iii) to make information on the safety of such a facility available to members of the public;
- (iv) to consult Contracting Parties in the vicinity of such a facility, insofar as they are likely to be affected by that facility, and provide them, upon their request, with general data relating to the facility to enable them to evaluate the likely safety impact of the facility upon their territory.

dokonania ich własnej oceny możliwego wpływu planowanego obiektu na bezpieczeństwo ich terytorium.

2. W związku z tym każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że takie obiekty nie będą prowadzić do skutków niemożliwych do zaakceptowania przez inne Umawiające się Strony, lokalizując obiekty zgodnie z ogólnymi wymogami bezpieczeństwa z artykułu 11.

2. In so doing, each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that such facilities shall not have unacceptable effects on other Contracting Parties by being sited in accordance with the general safety requirements of Article 11.

Artykuł 14

Article 14

Projektowanie i budowa obiektów

Design and construction of facilities

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że:

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that:

- (i) projekt i budowa obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi uwzględniają odpowiednie środki ograniczające radiologiczny wpływ obiektu na poszczególne osoby, społeczeństwo i środowisko, włącznie ze skutkami usuwania lub niekontrolowanego uwalniania substancji promieniotwórczych;
- (ii) na etapie projektowania uwzględniono plany koncepcyjne i — w miarę potrzeby — rozwiązania techniczne dotyczące likwidacji obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, a niebędącego obiektem służącym do składowania;
- (iii) na etapie projektowania przygotowano rozwiązania techniczne związane z zamknięciem obiektu służącego do składowania;
- (iv) technologie wykorzystane podczas projektowania i budowy obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi są wspierane doświadczeniem, badaniami lub analizami.

- (i) the design and construction of a radioactive waste management facility provide for suitable measures to limit possible radiological impacts on individuals, society and the environment, including those from discharges or uncontrolled releases;
- (ii) at the design stage, conceptual plans and, as necessary, technical provisions for the decommissioning of a radioactive waste management facility other than a disposal facility are taken into account;
- (iii) at the design stage, technical provisions for the closure of a disposal facility are prepared;
- (iv) the technologies incorporated in the design and construction of a radioactive waste management facility are supported by experience, testing or analysis.

Artykuł 15

Article 15

Ocena bezpieczeństwa obiektów

Assessment of safety of facilities

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że:

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that:

- (i) przed przystąpieniem do budowy obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi przeprowadzono systematyczną ocenę bezpieczeństwa oraz ocenę wzajemnego oddziaływania ze środowiskiem, odpowiednio do zagrożenia, jakie przedstawia obiekt, i odnoszące się do całego okresu jego eksploatacji;
- (ii) ponadto przed przystąpieniem do budowy obiektu służącego do składowania przeprowadzono systematyczną ocenę bezpieczeństwa i oceny wzajemnego oddziaływania ze środowiskiem, odpowiadające zagrożeniom po jego zamknięciu, a wyniki tych ocen skonfrontowano z kryteriami ustalonymi przez organ nadzorujący;
- (iii) przed przystąpieniem do eksploatacji obiektu służącego postępowaniu z odpadami promienio-

- (i) before construction of a radioactive waste management facility, a systematic safety assessment and an environmental assessment appropriate to the hazard presented by the facility and covering its operating lifetime shall be carried out;
- (ii) in addition, before construction of a disposal facility, a systematic safety assessment and an environmental assessment for the period following closure shall be carried out and the results evaluated against the criteria established by the regulatory body;
- (iii) before the operation of a radioactive waste management facility, updated and detailed

twórczymi wykonano uaktualnione i szczegółowe oceny bezpieczeństwa obiektu i oceny wzajemnego oddziaływania ze środowiskiem we wszystkich przypadkach, w których uznano to za konieczne dla uzupełnienia ocen, o jakich mowa w punkcie (i).

Artykuł 16

Eksploatacja obiektów

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że:

- (i) zezwolenie na eksploatację obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi opiera się na odpowiednich ocenach, o jakich mowa w artykule 15, i jest udzielone pod warunkiem zrealizowania programu uruchomienia obiektu, który wykazuje, że obiekt jest zbudowany zgodnie z projektem i spełnia wymagania bezpieczeństwa;
- (ii) warunki i ograniczenia eksploatacyjne, określone na podstawie testów, doświadczenia eksploatacyjnego i ocen, o których mowa w artykule 15, zostały zdefiniowane i w razie potrzeby poprawione;
- (iii) eksploatacja, konserwacja, monitorowanie, kontrole i badania obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi są prowadzone zgodnie z ustanowionymi procedurami. W przypadku obiektu służącego do składowania uzyskane w ten sposób wyniki są wykorzystywane do potwierdzenia i przeglądu poprawności zrobionych założeń i do uaktualniania ocen, o których mowa w artykule 15, odnoszących się do okresu po zamknięciu obiektu;
- (iv) przez cały czas eksploatacji obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi dostępne jest wsparcie inżynierskie i techniczne we wszystkich dziedzinach związanych z bezpieczeństwem;
- (v) stosowane są procedury służące do określania i segregacji odpadów promieniotwórczych;
- (vi) posiadacz zezwolenia informuje we właściwym czasie organ nadzorujący o wszelkich zdarzeniach istotnych dla bezpieczeństwa;
- (vii) ustanowiono programy służące do gromadzenia i analizowania odpowiednich doświadczeń eksploatacyjnych, a na podstawie ich wyników tam, gdzie jest to uzasadnione, podejmowane są właściwe działania;
- (viii) przygotowane i w miarę potrzeb aktualizowane plany likwidacji obiektu służącego postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, a niebędącego obiektem służącym do składowania, są — z wykorzystaniem informacji uzyskanych podczas eksploatacji obiektu — poddawane przeglądom i ocenom organu nadzorującego;
- (ix) przygotowane i w miarę potrzeb aktualizowane plany zamknięcia obiektu służącego do składo-

versions of the safety assessment and of the environmental assessment shall be prepared when deemed necessary to complement the assessments referred to in paragraph (i).

Article 16

Operation of facilities

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that:

- (i) the licence to operate a radioactive waste management facility is based upon appropriate assessments as specified in Article 15 and is conditional on the completion of a commissioning programme demonstrating that the facility, as constructed, is consistent with design and safety requirements;
- (ii) operational limits and conditions, derived from tests, operational experience and the assessments as specified in Article 15 are defined and revised as necessary;
- (iii) operation, maintenance, monitoring, inspection and testing of a radioactive waste management facility are conducted in accordance with established procedures. For a disposal facility the results thus obtained shall be used to verify and to review the validity of assumptions made and to update the assessments as specified in Article 15 for the period after closure;
- (iv) engineering and technical support in all safety-related fields are available throughout the operating lifetime of a radioactive waste management facility;
- (v) procedures for characterization and segregation of radioactive waste are applied;
- (vi) incidents significant to safety are reported in a timely manner by the holder of the licence to the regulatory body;
- (vii) programmes to collect and analyse relevant operating experience are established and that the results are acted upon, where appropriate;
- (viii) decommissioning plans for a radioactive waste management facility other than a disposal facility are prepared and updated, as necessary, using information obtained during the operating lifetime of that facility, and are reviewed by the regulatory body;
- (ix) plans for the closure of a disposal facility are prepared and updated, as necessary, using

wania są — z wykorzystaniem informacji uzyskanych podczas eksploatacji obiektu — poddawane przeglądom i ocenom organu nadzorującego.

Artykuł 17

Środki instytucjonalne stosowane po zamknięciu

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że po zamknięciu składowiska:

- (i) zachowana jest wymagana przez organ nadzorujący dokumentacja dotycząca danego obiektu i związana z lokalizacją, projektem i ewidencją substancji promieniotwórczych;
- (ii) stosowane są — w miarę potrzeby — czynne lub bierne instytucjonalne środki kontroli, takie jak monitorowanie lub ograniczanie dostępu, oraz
- (iii) jeżeli w okresie stosowania czynnych instytucjonalnych środków kontroli zostanie stwierdzone wystąpienie nieplanowanego uwolnienia substancji promieniotwórczych do środowiska, odpowiednie środki interwencyjne zostaną, w miarę potrzeby, wdrożone.

Rozdział 4

Ogólne środki bezpieczeństwa

Artykuł 18

Środki wprowadzania w życie

Każda z Umawiających się Stron w ramach własnego systemu prawnego podejmie działania prawne, nadzorcze i administracyjne oraz inne właściwe działania konieczne do wypełnienia zobowiązań przyjętych zgodnie z niniejszą konwencją.

Artykuł 19

Ustawodawstwo i przepisy

1. Każda z Umawiających się Stron ustanowi i wprowadzi w życie zestaw aktów prawnych i przepisów z zakresu bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczymi.

2. Ten zestaw aktów prawnych i przepisów uwzględni:

- (i) ustanowienie właściwych krajowych wymagań bezpieczeństwa i przepisów dotyczących bezpieczeństwa radiacyjnego;
- (ii) system udzielania zezwoleń na działalność związaną z postępowaniem z wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczymi;
- (iii) system zakazujący eksploatacji bez zezwolenia obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi;

information obtained during the operating lifetime of that facility and are reviewed by the regulatory body.

Article 17

Institutional measures after closure

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that after closure of a disposal facility:

- (i) records of the location, design and inventory of that facility required by the regulatory body are preserved;
- (ii) active or passive institutional controls such as monitoring or access restrictions are carried out, if required; and
- (iii) if, during any period of active institutional control, an unplanned release of radioactive materials into the environment is detected, intervention measures are implemented, if necessary.

Chapter 4

General safety provisions

Article 18

Implementing measures

Each Contracting Party shall take, within the framework of its national law, the legislative, regulatory and administrative measures and other steps necessary for implementing its obligations under this Convention.

Article 19

Legislative and regulatory framework

1. Each Contracting Party shall establish and maintain a legislative and regulatory framework to govern the safety of spent fuel and radioactive waste management.

2. This legislative and regulatory framework shall provide for:

- (i) the establishment of applicable national safety requirements and regulations for radiation safety;
- (ii) a system of licensing of spent fuel and radioactive waste management activities;
- (iii) a system of prohibition of the operation of a spent fuel or radioactive waste management facility without a licence;

(iv) system prowadzenia właściwej kontroli instytucjonalnej, inspekcji organu nadzorującego oraz dokumentacji i sprawozdań; (v) egzekwowanie odpowiednich przepisów i warunków zezwoleń; (vi) wyraźne określenie zakresów odpowiedzialności jednostek zaangażowanych w różne działania w procesie postępowania z wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczymi.	(iv) a system of appropriate institutional control, regulatory inspection and documentation and reporting; (v) the enforcement of applicable regulations and of the terms of the licences; (vi) a clear allocation of responsibilities of the bodies involved in the different steps of spent fuel and of radioactive waste management.

3. Rozpatrując nadzór nad materiałami promieniotwórczymi jako odpadami promieniotwórczymi, Umawiające się Strony uwzględniają w należyty sposób cele niniejszej konwencji.

3. When considering whether to regulate radioactive materials as radioactive waste, Contracting Parties shall take due account of the objectives of this Convention.

Artykuł 20

Article 20

Organ nadzorujący

Regulatory body

1. Każda z Umawiających się Stron ustanowi lub wyznaczy organ nadzorujący, któremu powierzy wdrażanie ustawodawstwa i przepisów, o których mowa w artykule 19, i który wyposaży w odpowiednie uprawnienia, kompetencje oraz środki finansowe i kadry potrzebne do wypełniania przypisanych mu obowiązków.

1. Each Contracting Party shall establish or designate a regulatory body entrusted with the implementation of the legislative and regulatory framework referred to in Article 19, and provided with adequate authority, competence and financial and human resources to fulfill its assigned responsibilities.

2. Każda z Umawiających się Stron zgodnie z jej własnym systemem prawnym podejmie właściwe działania w celu skutecznego zapewnienia niezależności funkcji organu nadzorującego od innych funkcji spełnianych przez organizacje zaangażowane zarówno w postępowanie z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi, jak i w regulowanie takiej działalności.

2. Each Contracting Party, in accordance with its legislative and regulatory framework, shall take the appropriate steps to ensure the effective independence of the regulatory functions from other functions where organizations are involved in both spent fuel or radioactive waste management and in their regulation.

Artykuł 21

Article 21

Odpowiedzialność posiadacza zezwolenia

Responsibility of the licence holder

1. Każda z Umawiających się Stron zapewni, aby bezpośrednia odpowiedzialność za bezpieczeństwo postępowania z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi spoczywała na posiadaczu stosownego zezwolenia, a także podejmie właściwe działania w celu zapewnienia, że każdy posiadacz zezwolenia wywiąże się ze swych zobowiązań.

1. Each Contracting Party shall ensure that prime responsibility for the safety of spent fuel or radioactive waste management rests with the holder of the relevant licence and shall take the appropriate steps to ensure that each such licence holder meets its responsibility.

2. W przypadku gdy nie ma takiego posiadacza zezwolenia lub innej odpowiedzialnej strony, odpowiedzialność taka spoczywa na tej Umawiającej się Stronie, której jurysdykcji podlegają wypalone paliwo lub odpady promieniotwórcze.

2. If there is no such licence holder or other responsible party, the responsibility rests with the Contracting Party which has jurisdiction over the spent fuel or over the radioactive waste.

Artykuł 22

Article 22

Środki finansowe i kadry

Human and financial resources

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że:

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that:

- (i) wszelka działalność mogąca mieć wpływ na bezpieczeństwo, prowadzona przez cały czas eksploatacji obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem i z odpadami promieniotwórczymi,

- (i) qualified staff are available as needed for safety-related activities during the operating lifetime of a spent fuel and a radioactive waste management facility;

jest prowadzona przez wykwalifikowany personel;

- (ii) zapewniono odpowiednie środki finansowe na wspieranie bezpieczeństwa obiektów służących postępowaniu z wypalonym paliwem i z odpadami promieniotwórczymi w okresie ich eksploatacji oraz na ich likwidację;
- (iii) zapewniono finansowanie umożliwiające prowadzenie odpowiednich instytucjonalnych środków kontroli oraz monitorowania obiektu służącego do składowania — w okresie uznanym za konieczny — po jego zamknięciu.

Artykuł 23

Zapewnienie jakości

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zagwarantowania opracowania i wdrożenia odpowiednich programów zapewnienia jakości odnoszących się do postępowania z wypalonym paliwem i z odpadami promieniotwórczymi.

Artykuł 24

Ochrona przed promieniowaniem w czasie eksploatacji

1. Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że podczas eksploatacji obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi:

- (i) narażenie na promieniowanie pracowników i ludności spowodowane przez obiekt jest tak małe, jak to jest rozsądnie osiągalne przy uwzględnieniu czynników ekonomicznych i technicznych;
- (ii) w normalnych warunkach nikt nie jest narażony na dawki promieniowania przekraczające ustalone w kraju limity dawek, przy których ustalaniu w należyty sposób uwzględniono międzynarodowo uznawane normy ochrony przed promieniowaniem, oraz
- (iii) wprowadzono środki zapobiegające nieplanowanemu i niekontrolowanemu uwalnianiu substancji promieniotwórczych do środowiska.

2. Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że usuwanie substancji promieniotwórczych do środowiska jest w taki sposób ograniczone, iż:

- (i) narażenie na promieniowanie jest tak małe, jak to jest rozsądnie osiągalne, z uwzględnieniem czynników ekonomicznych i społecznych, oraz
- (ii) w normalnych warunkach nikt nie jest narażony na dawki promieniowania przekraczające ustalone krajowe dawki graniczne, przy których ustalaniu w należyty sposób uwzględniono międzynarodowo uznawane normy ochrony przed promieniowaniem.

(ii) adequate financial resources are available to support the safety of facilities for spent fuel and radioactive waste management during their operating lifetime and for decommissioning;

(iii) financial provision is made which will enable the appropriate institutional controls and monitoring arrangements to be continued for the period deemed necessary following the closure of a disposal facility.

Article 23

Quality assurance

Each Contracting Party shall take the necessary steps to ensure that appropriate quality assurance programmes concerning the safety of spent fuel and radioactive waste management are established and implemented.

Article 24

Operational radiation protection

1. Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure that during the operating lifetime of a spent fuel or radioactive waste management facility:

- (i) the radiation exposure of the workers and the public caused by the facility shall be kept as low as reasonably achievable, economic and social factors being taken into account;
- (ii) no individual shall be exposed, in normal situations, to radiation doses which exceed national prescriptions for dose limitation which have due regard to internationally endorsed standards on radiation protection; and
- (iii) measures are taken to prevent unplanned and uncontrolled releases of radioactive materials into the environment.

2. Each Contracting Party shall take appropriate steps to ensure that discharges shall be limited:

- (i) to keep exposure to radiation as low as reasonably achievable, economic and social factors being taken into account; and
- (ii) so that no individual shall be exposed, in normal situations, to radiation doses which exceed national prescriptions for dose limitation which have due regard to internationally endorsed standards on radiation protection.

3. Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że w okresie eksploatacji nadzorowanego obiektu jądrowego w przypadku wystąpienia nieplanowanego i niekontrolowanego uwolnienia substancji promieniotwórczych do środowiska są wdrożone odpowiednie środki naprawcze pozwalające na kontrolowanie uwolnienia i na łagodzenie jego skutków.

Artykuł 25

Przygotowanie na wypadek awarii

1. Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia, że w okresie poprzedzającym rozpoczęcie eksploatacji i podczas eksploatacji obiektu służącego postępowaniu z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi przygotowano odpowiednie plany postępowania w przypadku awarii, obejmujące zarówno sam obiekt, jak i, w razie potrzeby, teren poza obiektem. Plany takie powinny być okresowo testowane w odpowiednich odstępach czasu.

2. Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla przygotowania i testowania obowiązujących na jej terytorium planów postępowania na wypadek awarii, które uwzględniają prawdopodobne skutki awarii radiologicznej w obiekcie służącym postępowaniu z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi położonym w sąsiedztwie jego terytorium.

Artykuł 26

Likwidacja obiektu

Każda z Umawiających się Stron podejmie właściwe działania dla zapewnienia bezpieczeństwa podczas likwidacji obiektu jądrowego. Zapewnią one, że:

- (i) dysponuje się wykwalifikowanym personelem i wystarczającymi środkami finansowymi;
- (ii) stosowane są postanowienia artykułu 24, odnoszące się do ochrony przed promieniowaniem w czasie eksploatacji oraz do usuwania oraz nieplanowanego i niekontrolowanego uwalniania substancji promieniotwórczych do środowiska;
- (iii) stosowane są postanowienia artykułu 25, odnoszące się do planów postępowania na wypadek awarii;
- (iv) rejestrowane są wszelkie informacje mające znaczenie w procesie likwidacji.

Rozdział 5

Postanowienia różne

Artykuł 27

Ruch transgraniczny

1. Każda z Umawiających się Stron zaangażowana w ruch transgraniczny podejmie właściwe działania

3. Each Contracting Party shall take appropriate steps to ensure that during the operating lifetime of a regulated nuclear facility, in the event that an unplanned or uncontrolled release of radioactive materials into the environment occurs, appropriate corrective measures are implemented to control the release and mitigate its effects.

Article 25

Emergency preparedness

1. Each Contracting Party shall ensure that before and during operation of a spent fuel or radioactive waste management facility there are appropriate on-site and, if necessary, off-site emergency plans. Such emergency plans should be tested at an appropriate frequency.

2. Each Contracting Party shall take the appropriate steps for the preparation and testing of emergency plans for its territory insofar as it is likely to be affected in the event of a radiological emergency at a spent fuel or radioactive waste management facility in the vicinity of its territory.

Article 26

Decommissioning

Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure the safety of decommissioning of a nuclear facility. Such steps shall ensure that:

- (i) qualified staff and adequate financial resources are available;
- (ii) the provisions of Article 24 with respect to operational radiation protection, discharges and unplanned and uncontrolled releases are applied;
- (iii) the provisions of Article 25 with respect to emergency preparedness are applied; and
- (iv) records of information important to decommissioning are kept.

Chapter 5

Miscellaneous provisions

Article 27

Transboundary movement

1. Each Contracting Party involved in transboundary movement shall take the appropriate steps to ensu-

dla zapewnienia, że ruch taki odbywa się zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji oraz odpowiednich wiążących instrumentów międzynarodowych.

W tym celu:

- (i) Umawiająca się Strona, będąca państwem pochodzenia, podejmie stosowne działania dla zapewnienia, że ruch transgraniczny jest uprawniony i odbywa się po uprzednim powiadomieniu i wyrażeniu zgody przez państwo przeznaczenia;
- (ii) ruch transgraniczny przez terytoria państw tranzytowych podlega odpowiednim zobowiązaniom międzynarodowym, właściwym dla wykorzystywanego sposobu transportowania;
- (iii) Umawiająca się Strona, będąca państwem przeznaczenia, wyraża zgodę na ruch transgraniczny tylko w tym przypadku, kiedy dysponuje środkami administracyjnymi i technicznymi oraz strukturą nadzoru, niezbędnymi dla zgodnego z niniejszą konwencją postępowania z wypalonym paliwem lub odpadami promieniotwórczymi;
- (iv) Umawiająca się Strona, będąca państwem pochodzenia, zezwala na transgraniczny ruch wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych tylko w tym przypadku, kiedy może — za zgodą państwa przeznaczenia — upewnić się, że wymogi punktu (iii) są spełnione, zanim materiały te zostaną przekazane;
- (v) Umawiająca się Strona, będąca państwem pochodzenia, podejmuje odpowiednie działania w celu umożliwienia ponownego przyjęcia na swoje terytorium przekazanych materiałów w przypadku, gdy ruch transgraniczny nie może się odbyć w zgodzie z postanowieniami niniejszego artykułu, chyba że można dokonać innych, gwarantujących bezpieczeństwo ustaleń.

2. Umawiająca się Strona nie wyda zezwolenia na przestanie własnego wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych do miejsca przechowywania lub składowania położonego na południe od 60° szerokości geograficznej południowej.

3. Żadne z postanowień niniejszej konwencji nie narusza ani nie wpływa na:

- (i) korzystanie przez okręty i samoloty wszystkich państw z praw i wolności ruchu morskiego, rzeczno i powietrznego, gwarantowanych przez prawo międzynarodowe;
- (ii) prawo tej Umawiającej się Strony, do której dokonano eksportu odpadów promieniotwórczych w celu ich przerobienia, do zwrotu lub zorganizowania zwrotu do państwa pochodzenia odpadów promieniotwórczych i innych substancji po przerobie;
- (iii) prawo Umawiającej się Strony do eksportowania własnego wypalonego paliwa w celu jego przerobu;
- (iv) prawo tej Umawiającej się Strony, do której dokonano eksportu wypalonego paliwa w celu jego przerobienia, do zwrotu lub zorganizowania

re that such movement is undertaken in a manner consistent with the provisions of this Convention and relevant binding international instruments.

In so doing:

- (i) a Contracting Party which is a State of origin shall take the appropriate steps to ensure that transboundary movement is authorized and takes place only with the prior notification and consent of the State of destination;
- (ii) transboundary movement through States of transit shall be subject to those international obligations which are relevant to the particular modes of transport utilized;
- (iii) a Contracting Party which is a State of destination shall consent to a transboundary movement only if it has the administrative and technical capacity, as well as the regulatory structure, needed to manage the spent fuel or the radioactive waste in a manner consistent with this Convention;
- (iv) a Contracting Party which is a State of origin shall authorize a transboundary movement only if it can satisfy itself in accordance with the consent of the State of destination that the requirements of subparagraph (iii) are met prior to transboundary movement;
- (v) a Contracting Party which is a State of origin shall take the appropriate steps to permit re-entry into its territory, if a transboundary movement is not or cannot be completed in conformity with this Article, unless an alternative safe arrangement can be made.

2. A Contracting Party shall not licence the shipment of its spent fuel or radioactive waste to a destination south of latitude 60 degrees South for storage or disposal.

3. Nothing in this Convention prejudices or affects:

- (i) the exercise, by ships and aircraft of all States, of maritime, river and air navigation rights and freedoms, as provided for in international law;
- (ii) rights of a Contracting Party to which radioactive waste is exported for processing to return, or provide for the return of, the radioactive waste and other products after treatment to the State of origin;
- (iii) the right of a Contracting Party to export its spent fuel for reprocessing;
- (iv) rights of a Contracting Party to which spent fuel is exported for reprocessing to return, or provide for the return of, radioactive waste and other

zwrotu do państwa pochodzenia odpadów promieniotwórczych i innych substancji powstałych podczas przerobu.

Artykuł 28

Wyłączone z użytkowania zamknięte źródła promieniowania

1. Każda z Umawiających się Stron, w ramach własnego prawa krajowego, podejmuje odpowiednie działania w celu zapewnienia, że posiadanie, przetwarzanie lub składowanie wyłączonych z użytkowania zamkniętych źródeł promieniowania odbywa się w sposób bezpieczny.

2. Umawiająca się Strona zezwala na powrót na własne terytorium wyłączonych z użytkowania zamkniętych źródeł promieniowania, jeżeli — w ramach prawa krajowego — wyraziła zgodę na zwrot takich źródeł do producenta uprawnionego do otrzymywania i posiadania wyłączonych z użytkowania zamkniętych źródeł promieniowania.

Rozdział 6

Spotkania Umawiających się Stron

Artykuł 29

Spotkanie przygotowawcze

1. Spotkanie przygotowawcze Umawiających się Stron odbędzie się w terminie nieprzekraczającym sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji.

2. Podczas tego spotkania Umawiające się Strony:

- (i) wyznaczą datę pierwszego spotkania przeglądowego, o którym mowa w artykule 30. To spotkanie przeglądowe odbędzie się w możliwie najwcześniejszym terminie, jednak nie później niż w ciągu trzydziestu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji;
- (ii) przygotują i przyjmą na drodze konsensusu Zasady proceduralne oraz Zasady finansowe;
- (iii) w szczególności i zgodnie z Zasadami proceduralnymi ustanowią:
 - (a) wytyczne odnoszące się do formy i kształtu krajowych sprawozdań, jakie mają być składane zgodnie z postanowieniami artykułu 32;
 - (b) datę przedkładania takich sprawozdań;
 - (c) proces przeglądu takich sprawozdań.

3. Każde państwo lub regionalna organizacja o charakterze integrującym lub innym, które ratyfikuje, przyjmuje, zatwierdza, przystępuje lub potwierdza niniejszą konwencję, a w którym konwencja jeszcze nie obowiązuje, może uczestniczyć w spotkaniu przygotowawczym na takich samych zasadach jak Strony niniejszej konwencji.

products resulting from reprocessing operations to the State of origin.

Article 28

Disused sealed sources

1. Each Contracting Party shall, in the framework of its national law, take the appropriate steps to ensure that the possession, remanufacturing or disposal of disused sealed sources takes place in a safe manner.

2. A Contracting Party shall allow for reentry into its territory of disused sealed sources if, in the framework of its national law, it has accepted that they be returned to a manufacturer qualified to receive and possess the disused sealed sources.

Chapter 6

Meetings of the Contracting Parties

Article 29

Preparatory meeting

1. A preparatory meeting of the Contracting Parties shall be held not later than six months after the date of entry into force of this Convention.

2. At this meeting, the Contracting Parties shall:

- (i) determine the date for the first review meeting as referred to in Article 30. This review meeting shall be held as soon as possible, but not later than thirty months after the date of entry into force of this Convention;
- (ii) prepare and adopt by consensus Rules of Procedure and Financial Rules;
- (iii) establish in particular and in accordance with the Rules of Procedure:
 - (a) guidelines regarding the form and structure of the national reports to be submitted pursuant to Article 32;
 - (b) a date for the submission of such reports;
 - (c) the process for reviewing such reports.

3. Any State or regional organization of an integration or other nature which ratifies, accepts, approves, accedes to or confirms this Convention and for which the Convention is not yet in force, may attend the preparatory meeting as if it were a Party to this Convention.

Artykuł 30

Spotkania przeglądowe

1. Umawiające się Strony organizują spotkania w celu dokonania przeglądu sprawozdań przedkładanych stosownie do postanowień artykułu 32.

2. Podczas każdego spotkania przeglądowego Umawiające się Strony:

- (i) określają datę następnego takiego spotkania, przy czym okres między kolejnymi spotkaniami przeglądowymi nie przekracza trzech lat;
- (ii) mogą poddać przeglądowi postanowienia wynikające z zastosowania ustępu 2 artykułu 29 i na drodze konsensusu przyjąć zmiany, o ile Zasady proceduralne nie stanowią inaczej. Na drodze konsensusu Strony mogą również wprowadzić poprawki do Zasad proceduralnych i do Zasad finansowych.

3. Podczas każdego ze spotkań przeglądowych każda z Umawiających się Stron ma rozsądnie określoną możliwość przedyskutowania sprawozdań przedłożonych przez inne Umawiające się Strony i uzyskania wyjaśnień związanych z tymi sprawozdaniami.

Artykuł 31

Spotkania nadzwyczajne

Nadzwyczajne spotkanie Umawiających się Stron jest zwołane:

- (i) jeżeli tak postanowi większość Umawiających się Stron obecnych i głosujących podczas spotkania, przy czym wstrzymanie się od głosu jest traktowane jako głosowanie, lub
- (ii) na pisemne żądanie jednej z Umawiających się Stron, w ciągu sześciu miesięcy od przekazania tego żądania Umawiającym się Stronom i otrzymania przez Sekretariat, o którym mowa w artykule 37, powiadomienia, że żądanie to zostało poparte przez większość Umawiających się Stron.

Artykuł 32

Sprawozdania

1. Zgodnie z postanowieniami artykułu 30 każda z Umawiających się Stron na każdym spotkaniu przeglądowym Umawiających się Stron przedkłada sprawozdanie krajowe. Sprawozdanie to odnosi się do środków podjętych w celu wprowadzenia w życie każdego z zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji. Sprawozdanie każdej z Umawiających się Stron uwzględnia również w odniesieniu do tej Umawiającej się Strony:

- (i) zasady postępowania z wypalonym paliwem;
- (ii) sposoby postępowania z wypalonym paliwem;

Article 30

Review meetings

1. The Contracting Parties shall hold meetings for the purpose of reviewing the reports submitted pursuant to Article 32.

2. At each review meeting the Contracting Parties:

- (i) shall determine the date for the next such meeting, the interval between review meetings not exceeding three years;
- (ii) may review the arrangements established pursuant to paragraph 2 of Article 29, and adopt revisions by consensus unless otherwise provided for in the Rules of Procedure. They may also amend the Rules of Procedure and Financial Rules by consensus.

3. At each review meeting each Contracting Party shall have a reasonable opportunity to discuss the reports submitted by other Contracting Parties and to seek clarification of such reports.

Article 31

Extraordinary meetings

An extraordinary meeting of the Contracting Parties shall be held:

- (i) if so agreed by a majority of the Contracting Parties present and voting at a meeting; or
- (ii) at the written request of a Contracting Party, within six months of this request having been communicated to the Contracting Parties and notification having been received by the secretariat referred to in Article 37 that the request has been supported by a majority of the Contracting Parties.

Article 32

Reporting

1. In accordance with the provisions of Article 30, each Contracting Party shall submit a national report to each review meeting of Contracting Parties. This report shall address the measures taken to implement each of the obligations of the Convention. For each Contracting Party the report shall also address its:

- (i) spent fuel management policy;
- (ii) spent fuel management practices;

(iii) zasady postępowania z odpadami promieniotwórczymi; (iv) sposoby postępowania z odpadami promieniotwórczymi; (v) kryteria stosowane przy definiowaniu i klasyfikowaniu odpadów promieniotwórczych. 2. Sprawozdanie to obejmuje również: (i) zestawienie objętych niniejszą konwencją obiektów służących postępowaniu z wypalonym paliwem, ich lokalizację, główne cele i podstawowe cechy; (ii) wykaz (inwentarzowy) wypalonego paliwa objętego postanowieniami niniejszej konwencji, zarówno przechowywanego, jak i składowanego. Wykaz ten zawiera opis materiału promieniotwórczego oraz, jeśli to możliwe, podaje informacje odnoszące się do jego masy i całkowitej aktywności; (iii) zestawienie objętych niniejszą konwencją obiektów służących postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, ich lokalizację, główne cele i podstawowe cechy; (iv) rejestr odpadów promieniotwórczych objętych postanowieniami niniejszej konwencji: (a) przechowywanych w obiektach służących do postępowania z odpadami promieniotwórczymi i obiektach cyklu paliwowego; (b) składowanych i (c) pochodzących z uprzednio prowadzonej działalności. Wykaz ten zawiera opis materiału promieniotwórczego oraz inne stosowne informacje, takie jak objętość lub masa, aktywność i izotopy promieniotwórcze; (v) zestawienie obiektów jądrowych będących w trakcie likwidacji oraz stan jej zaawansowania w takich obiektach.	(iii) radioactive waste management policy; (iv) radioactive waste management practices; (v) criteria used to define and categorize radioactive waste. 2. This report shall also include: (i) a list of the spent fuel management facilities subject to this Convention, their location, main purpose and essential features; (ii) an inventory of spent fuel that is subject to this Convention and that is being held in storage and of that which has been disposed of. This inventory shall contain a description of the material and, if available, give information on its mass and its total activity; (iii) a list of the radioactive waste management facilities subject to this Convention, their location, main purpose and essential features; (iv) an inventory of radioactive waste that is subject to this Convention that: (a) is being held in storage at radioactive waste management and nuclear fuel cycle facilities; (b) has been disposed of; or (c) has resulted from past practices. This inventory shall contain a description of the material and other appropriate information available, such as volume or mass, activity and specific radionuclides; (v) a list of nuclear facilities in the process of being decommissioned and the status of decommissioning activities at those facilities.

Artykuł 33

Uczestnictwo

1. Każda z Umawiających się Stron uczestniczy w spotkaniach Umawiających się Stron i jest podczas takich spotkań reprezentowana przez jednego delegata oraz takich zastępców, ekspertów i doradców, których uzna za koniecznych.

2. Umawiające się Strony mogą na zasadzie konsensusu zaprosić dowolną rządową organizację międzynarodową, której kompetencje dotyczą dziedzin objętych niniejszą konwencją, do udziału w charakterze obserwatora na dowolnym spotkaniu lub konkretnym posiedzeniu. Obserwatorzy będą zobowiązani do uprzedniego pisemnego potwierdzenia akceptacji postanowień artykułu 36.

Article 33

Attendance

1. Each Contracting Party shall attend meetings of the Contracting Parties and be represented at such meetings by one delegate, and by such alternates, experts and advisers as it deems necessary.

2. The Contracting Parties may invite, by consensus, any intergovernmental organization which is competent in respect of matters governed by this Convention to attend, as an observer, any meeting, or specific sessions thereof. Observers shall be required to accept in writing, and in advance, the provisions of Article 36.

Artykuł 34

Sprawozdania podsumowujące

Umawiające się Strony przyjmują na zasadzie konsensusu i udostępniają opinii publicznej dokument odnoszący się do omawianych zagadnień oraz do wniosków osiągniętych podczas spotkań Umawiających się Stron.

Artykuł 35

Języki

1. Spotkania Umawiających się Stron będą prowadzone w językach: angielskim, arabskim, chińskim, francuskim, hiszpańskim i rosyjskim, o ile Zasady proceduralne nie stanowią inaczej.

2. Sprawozdania składane stosownie do postanowień artykułu 32 będą sporządzane w języku narodowym Umawiającej się Strony lub w jednym wyznaczonym języku, który będzie uzgodniony w Zasadach proceduralnych. W przypadku gdy sprawozdanie jest złożone w języku narodowym Strony, innym niż język wyznaczony, Umawiająca się Strona dostarczy tłumaczenie sprawozdania na wyznaczony język.

3. Pomimo postanowień ustępu 2 sekretariat podejmie się odpłatnego tłumaczenia na wyznaczony język sprawozdań złożonych w każdym innym języku spotkania.

Artykuł 36

Poufność

1. Postanowienia niniejszej konwencji nie naruszają praw i zobowiązań Umawiających się Stron wynikających z ich prawa krajowego, dotyczącego ochrony informacji przed ujawnieniem. W rozumieniu niniejszego artykułu określenie „informacja” oznacza między innymi informacje dotyczące bezpieczeństwa państwa lub ochrony fizycznej materiałów jądrowych, informacje chronione prawem do własności intelektualnej lub objęte tajemnicą przemysłową albo handlową, dane osobowe.

2. Jeżeli w ramach niniejszej konwencji Umawiająca się Strona dostarcza informacji określonych przez nią jako chronione — w znaczeniu, o którym mowa w ustępie 1 — to informacje takie mogą być wykorzystane tylko w takim celu, w jakim zostały udostępnione, a ich poufność będzie zachowana.

3. W odniesieniu do informacji odnoszących się do wypalonego paliwa lub odpadów promieniotwórczych, które są objęte zakresem stosowania niniejszej konwencji w związku z artykułem 3(3), postanowienia niniejszej konwencji nie naruszają wyłączności zainteresowanej Umawiającej się Strony na prawo do stwierdzenia:

(i) czy taka informacja jest poufna lub w inny sposób chroniona przed upowszechnieniem;

Article 34

Summary reports

The Contracting Parties shall adopt, by consensus, and make available to the public a document addressing issues discussed and conclusions reached during meetings of the Contracting Parties.

Article 35

Languages

1. The languages of meetings of the Contracting Parties shall be Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish unless otherwise provided in the Rules of Procedure.

2. Reports submitted pursuant to Article 32 shall be prepared in the national language of the submitting Contracting Party or in a single designated language to be agreed in the Rules of Procedure. Should the report be submitted in a national language other than the designated language, a translation of the report into the designated language shall be provided by the Contracting Party.

3. Notwithstanding the provisions of paragraph 2, the secretariat, if compensated, will assume the translation of reports submitted in any other language of the meeting into the designated language.

Article 36

Confidentiality

1. The provisions of this Convention shall not affect the rights and obligations of the Contracting Parties under their laws to protect information from disclosure. For the purposes of this article, "information" includes, inter alia, information relating to national security or to the physical protection of nuclear materials, information protected by intellectual property rights or by industrial or commercial confidentiality, and personal data.

2. When, in the context of this Convention, a Contracting Party provides information identified by it as protected as described in paragraph 1, such information shall be used only for the purposes for which it has been provided and its confidentiality shall be respected.

3. With respect to information relating to spent fuel or radioactive waste falling within the scope of this Convention by virtue of paragraph 3 of Article 3, the provisions of this Convention shall not affect the exclusive discretion of the Contracting Party concerned to decide:

(i) whether such information is classified or otherwise controlled to preclude release;

- (ii) czy w ramach postanowień niniejszej konwencji dostarczać informacje, o których mowa w punkcie (i), oraz
- (iii) jakim warunkom poufności podlega taka informacja, jeżeli jest dostarczana w ramach postanowień niniejszej konwencji.

4. Treść debat prowadzonych podczas przeglądów krajowych sprawozdań w czasie każdego spotkania przeglądowego, odbywanego zgodnie z postanowieniami artykułu 30, jest poufna.

Artykuł 37

Sekretariat

1. Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (dalej zwana „Agencją”) zorganizuje sekretariat dla spotkań Umawiających się Stron.

2. Sekretariat będzie:

- (i) zwoływać, przygotowywać i obsługiwać spotkania Umawiających się Stron, o których mowa w artykułach 29, 30 i 31;
- (ii) przekazywać Umawiającym się Stronom informacje otrzymane lub przygotowane zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji.

Koszty poniesione przez Agencję podczas wypełniania zadań, o których mowa w punktach (i) i (ii), obciążą stały budżet Agencji.

3. Umawiające się Strony mogą, na zasadzie konsensusu, wystąpić do Agencji z wnioskiem o zapewnienie innych usług związanych ze spotkaniami Umawiających się Stron. Agencja może zapewnić takie usługi, o ile mieszczą się one w ramach jej programu i stałego budżetu. Jeżeli nie będzie to możliwe, Agencja może takie usługi zapewnić pod warunkiem znalezienia dobrowolnego finansowania z innego źródła.

Rozdział 7

Klauzule końcowe i inne postanowienia

Artykuł 38

Rozstrzygnięcie kwestii spornych

W przypadku powstania niezgodności między dwiema lub większą liczbą Umawiających się Stron w związku z interpretacją lub stosowaniem niniejszej konwencji, Umawiające się Strony przeprowadzą konsultacje w ramach spotkania Umawiających się Stron, dążąc do przewyciężenia takich niezgodności. W przypadku gdy konsultacje nie przyniosą efektu, mogą zostać zastosowane mechanizmy mediacji, konsyliacji lub arbitrażu przewidziane przez prawo międzynarodowe, włącznie z zasadami i praktykami stosowanymi przez MAEA.

- (ii) whether to provide information referred to in sub-paragraph (i) above in the context of the Convention; and
- (iii) what conditions of confidentiality are attached to such information if it is provided in the context of this Convention.

4. The content of the debates during the reviewing of the national reports at each review meeting held pursuant to Article 30 shall be confidential.

Article 37

Secretariat

1. The International Atomic Energy Agency (hereinafter referred to as “the Agency”) shall provide the secretariat for the meetings of the Contracting Parties.

2. The secretariat shall:

- (i) convene, prepare and service the meetings of the Contracting Parties referred to in Articles 29, 30 and 31;
- (ii) transmit to the Contracting Parties information received or prepared in accordance with the provisions of this Convention.

The costs incurred by the Agency in carrying out the functions referred to in sub-paragraphs (i) and (ii) above shall be borne by the Agency as part of its regular budget.

3. The Contracting Parties may, by consensus, request the Agency to provide other services in support of meetings of the Contracting Parties. The Agency may provide such services if they can be undertaken within its programme and regular budget. Should this not be possible, the Agency may provide such services if voluntary funding is provided from another source.

Chapter 7

Final clauses and other provisions

Article 38

Resolution of disagreements

In the event of a disagreement between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Convention, the Contracting Parties shall consult within the framework of a meeting of the Contracting Parties with a view to resolving the disagreement. In the event that the consultations prove unproductive, recourse can be made to the mediation, conciliation and arbitration mechanisms provided for in international law, including the rules and practices prevailing within the IAEA.

Artykuł 39

Article 39

Podpisanie, ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie, przystąpienie**Signature, ratification, acceptance, approval, accession**

1. Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu dla wszystkich państw w siedzibie Agencji w Wiedniu od dnia 29 września 1997 r. do chwili jej wejścia w życie.

1. This Convention shall be open for signature by all States at the Headquarters of the Agency in Vienna from 29 September 1997 until its entry into force.

2. Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez państwa — sygnatariuszy.

2. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States.

3. Po wejściu w życie niniejszej konwencji jest ona otwarta do przystąpienia dla wszystkich państw.

3. After its entry into force, this Convention shall be open for accession by all States.

4. (i) Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu (pod warunkiem potwierdzenia) lub przystąpienia dla regionalnych organizacji o charakterze integrującym lub innym, o ile organizacja taka jest utworzona przez suwerenne państwa, a w jej kompetencjach mieszczą się negocjowanie, zawieranie i wdrażanie międzynarodowych porozumień w dziedzinach objętych niniejszą konwencją.

4. (i) This Convention shall be open for signature subject to confirmation, or accession by regional organizations of an integration or other nature, provided that any such organization is constituted by sovereign States and has competence in respect of the negotiation, conclusion and application of international agreements in matters covered by this Convention.

(ii) W ramach swych kompetencji organizacje takie we własnym imieniu korzystają z uprawnień i wypełniają zobowiązania przepisane przez niniejszą konwencję państwom będącym jej Stronami.

(ii) In matters within their competence, such organizations shall, on their own behalf, exercise the rights and fulfil the responsibilities which this Convention attributes to States Parties.

(iii) Stając się Stroną niniejszej konwencji, organizacja taka przekazuje depozytariuszowi, o którym mowa w artykule 43, deklarację wskazującą, jakie państwa są jej członkami, które artykuły konwencji mają do niej zastosowanie oraz zakres jej kompetencji w dziedzinach objętych tymi artykułami.

(iii) When becoming party to this Convention, such an organization shall communicate to the Depository referred to in Article 43, a declaration indicating which States are members thereof, which Articles of this Convention apply to it, and the extent of its competence in the field covered by those articles.

(iv) Taka organizacja nie dysponuje dodatkowym głosem poza głosami Państw Członkowskich.

(iv) Such an organization shall not hold any vote additional to those of its Member States.

5. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do konwencji są składane u depozytariusza.

5. Instruments of ratification, acceptance, approval, accession or confirmation shall be deposited with the Depository.

Artykuł 40

Article 40

Wejście w życie**Entry into force**

1. Niniejsza konwencja wejdzie w życie w dziewięćdziesiątym dniu od daty złożenia u depozytariusza dwudziestego piątego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia, pod warunkiem że są wśród nich dokumenty piętnastu państw, z których każde eksploatuje przynajmniej jedną siłownię jądrową.

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit with the Depository of the twenty-fifth instrument of ratification, acceptance or approval, including the instruments of fifteen States each having on operational nuclear power plant.

2. Dla każdego państwa lub organizacji regionalnej o charakterze integracyjnym lub innym, które ratyfikują, przyjmują, zatwierdzą, przystąpią lub potwierdzą niniejszą konwencję po dacie złożenia ostatniego dokumentu koniecznego do spełnienia warunków przedłożonych w ustępie 1, niniejsza konwencja wejdzie w życie w dziewięćdziesiątym dniu od daty złożenia depo-

2. For each State or regional organization of an integration or other nature which ratifies, accepts, approves, accedes to or confirms this Convention after the date of deposit of the last instrument required to satisfy the conditions set forth in paragraph 1, this Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit with the Depository of the

ztytariuszowi odpowiedniego dokumentu przez takie państwo lub organizację.

Artykuł 41

Poprawki do konwencji

1. Każda z Umawiających się Stron może zaproponować poprawki do niniejszej konwencji. Proponowane poprawki są rozpatrywane podczas spotkania przeglądowego lub spotkania nadzwyczajnego.

2. Tekst proponowanej poprawki wraz z uzasadnieniem jest dostarczany depozytariuszowi, który przekazuje propozycję Umawiającym się Stronom co najmniej na dziewięćdziesiąt dni przed spotkaniem, na którym propozycja taka miałaby być rozpatrywana. Wszelkie komentarze dotyczące takiej poprawki, otrzymane przez depozytariusza, są przez niego przekazywane Umawiającym się Stronom.

3. Po rozpatrzeniu proponowanej poprawki Umawiające się Strony decydują, czy będzie ona przyjęta na zasadzie konsensusu, czy też — wobec jego braku — zostanie przedłożona Konferencji Dyplomatycznej. Podjęcie decyzji o przedłożeniu proponowanej poprawki Konferencji Dyplomatycznej wymaga uzyskania większości dwóch trzecich głosów Umawiających się Stron obecnych i głosujących podczas spotkania, pod warunkiem obecności podczas głosowania co najmniej połowy Umawiających się Stron. Wstrzymanie się od głosu będzie traktowane tak jak udział w głosowaniu.

4. Konferencja Dyplomatyczna jest zwoływana przez depozytariusza w celu rozpatrzenia i przyjęcia poprawek do niniejszej konwencji nie później niż w rok po podjęciu odpowiedniej decyzji, zgodnie z postanowieniami ustępu 3 niniejszego artykułu. Konferencja Dyplomatyczna podejmie wszelkie starania, aby zapewnić przyjęcie poprawek na zasadzie konsensusu. Jeżeli nie będzie to możliwe, poprawki zostaną przyjęte większością dwóch trzecich głosów wszystkich Umawiających się Stron.

5. Poprawki do niniejszej konwencji, przyjęte stosownie do postanowień ustępów 3 i 4 niniejszego artykułu, podlegają ratyfikacji, przyjęciu, zatwierdzeniu lub potwierdzeniu przez Umawiające się Strony i wejdą w życie dla tych Umawiających się Stron, które je ratyfikowały, przyjęły, zatwierdziły lub potwierdziły, w dziewięćdziesiątym dniu od otrzymania przez depozytariusza odpowiednich dokumentów od co najmniej dwóch trzecich Umawiających się Stron. Dla Umawiającej się Strony, która ratyfikuje, przyjmuje, zatwierdza lub potwierdza wspomniane poprawki później, poprawki te wejdą w życie w dziewięćdziesiątym dniu od złożenia przez Umawiającą się Stronę odpowiedniego dokumentu.

Artykuł 42

Wypowiedzenie

1. Każda z Umawiających się Stron może wypowiedzieć niniejszą konwencję, przekazując depozytariuszowi pisemne powiadomienie o tym fakcie.

appropriate instrument by such a State or organization.

Article 41

Amendments to the Convention

1. Any Contracting Party may propose an amendment to this Convention. Proposed amendments shall be considered at a review meeting or at an extraordinary meeting.

2. The text of any proposed amendment and the reasons for it shall be provided to the Depository who shall communicate the proposal to the Contracting Parties at least ninety days before the meeting for which it is submitted for consideration. Any comments received on such a proposal shall be circulated by the Depository to the Contracting Parties.

3. The Contracting Parties shall decide after consideration of the proposed amendment whether to adopt it by consensus, or, in the absence of consensus, to submit it to a Diplomatic Conference. A decision to submit a proposed amendment to a Diplomatic Conference shall require a two-thirds majority vote of the Contracting Parties present and voting at the meeting, provided that at least one half of the Contracting Parties are present at the time of voting.

4. The Diplomatic Conference to consider and adopt amendments to this Convention shall be convened by the Depository and held no later than one year after the appropriate decision taken in accordance with paragraph 3 of this article. The Diplomatic Conference shall make every effort to ensure amendments are adopted by consensus. Should this not be possible, amendments shall be adopted with a two-thirds majority of all Contracting Parties.

5. Amendments to this Convention adopted pursuant to paragraphs 3 and 4 above shall be subject to ratification, acceptance, approval, or confirmation by the Contracting Parties and shall enter into force for those Contracting Parties which have ratified, accepted, approved or confirmed them on the ninetieth day after the receipt by the Depository of the relevant instruments of at least two thirds of the Contracting Parties. For a Contracting Party which subsequently ratifies, accepts, approves or confirms the said amendments, the amendments will enter into force on the ninetieth day after that Contracting Party has deposited its relevant instrument.

Article 42

Denunciation

1. Any Contracting Party may denounce this Convention by written notification to the Depository.

2. Wypowiedzenie wchodzi w życie po roku od daty otrzymania powiadomienia przez depozytariusza lub w terminie późniejszym, określonym w powiadomieniu.

Artykuł 43

Depozytariusz

1. Depozytariuszem niniejszej konwencji jest Dyrektor Generalny Agencji.

2. Depozytariusz informuje Umawiające się Strony o:

- (i) podpisaniu niniejszej konwencji oraz o przekazaniu dokumentów dotyczących ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia, przystąpienia lub potwierdzenia konwencji, zgodnie z postanowieniami artykułu 39;
- (ii) dacie wejścia konwencji w życie, zgodnie z postanowieniami artykułu 40;
- (iii) powiadomieniu o wypowiedzeniu konwencji oraz o terminie tego wypowiedzenia, zgodnie z postanowieniami artykułu 42;
- (iv) proponowanych poprawkach do niniejszej konwencji, przedstawionych przez Umawiające się Strony, o poprawkach przyjętych przez odpowiednią Konferencję Dyplomatyczną lub przez spotkanie Umawiających się Stron oraz o dacie wejścia w życie takich poprawek, zgodnie z postanowieniami artykułu 41.

Artykuł 44

Teksty oryginalne

Oryginał niniejszej konwencji, którego teksty w językach: angielskim, arabskim, chińskim, francuskim, hiszpańskim i rosyjskim mają jednakową moc, będzie złożony u depozytariusza, który przekaże jego uwierzytelnione kopie Umawiającym się Stronom.

Na dowód czego, niżej podpisani będąc do tego stosownie upoważnieni, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Wiedniu dnia 5 września 1997 r.

Po zapoznaniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 9 marca 2000 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Buzek*

2. Denunciation shall take effect one year following the date of the receipt of the notification by the Depository, or on such later date as may be specified in the notification.

Article 43

Depository

1. The Director General of the Agency shall be the Depository of this Convention.

2. The Depository shall inform the Contracting Parties of:

- (i) the signature of this Convention and of the deposit of instruments of ratification, acceptance, approval, accession or confirmation in accordance with Article 39;
- (ii) the date on which the Convention enters into force, in accordance with Article 40;
- (iii) the notifications of denunciation of the Convention and the date thereof, made in accordance with Article 42;
- (iv) the proposed amendments to this Convention submitted by Contracting Parties, the amendments adopted by the relevant Diplomatic Conference or by the meeting of the Contracting Parties, and the date of entry into force of the said amendments, in accordance with Article 41.

Article 44

Authentic texts

The original of this Convention of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Depository, who shall send certified copies thereof to the Contracting Parties.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Convention.

Done at Vienna on the fifth day of September, one thousand nine hundred and ninetyseven.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*
L.S.